

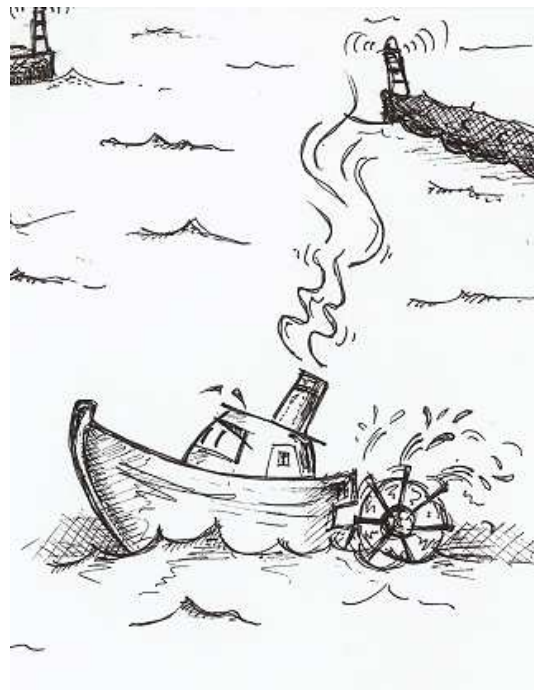
Precizē atbalsta saņemšanas kārtību zivsaimniecības attīstībai

2010. gada 16. novembrī valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātos grozījumus Ministru kabineta (MK) 2008. gada 11. novembra noteikumos Nr.937 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā aktivitātei „Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā””.

Grozījumi saistīti ar to, ka līdz Latvijas Zivju resursu aģentūras reorganizācijai zivju audzētavas bija valsts iestādes statusā, bet pēc „BIOR” izveides, tās ir atvasinātas publiskas personas sastāvā.

Noteikumos tiek precizēts viens no atbalsta pretendentiem - pretendents „valsts iestāde” tiek aizstāts ar „valsts kapitālsabiedrība vai atvasināta publiska persona (izņemot vietējās pašvaldības)”. Grozījums nepieciešams, lai Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” zivju audzētavas varētu pretendēt uz atbalstu pasākuma ietvaros.

Sagatavots Zivsaimniecības sadarbības tīkla Sekretariātā pēc ZM informācijas

Izmaiņas rūpnieciskās zvejas limitiem piekrastes un iekšējos ūdeņos

2010.gada 30. novembrī valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātos grozījumus Ministru kabineta (MK) 2009. gada 30. novembra noteikumos Nr.1375 „Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību piekrastes ūdeņos” un 2009. gada 30. novembra noteikumos Nr.1374 „Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos”.

Grozījumi noteikumos par rūpnieciskās zvejas limitiem piekrastes ūdeņos paredz, ka zveja ar velkamajiem vadiem Rīgas jūras līča piekrastes ūdeņos aizliegta visu gadu, izņemot plekstu zveju no Ovišu bākas līdz Kolkasragam, līdz ar to noteikumos precizēta informācija par atļautajām vietām zvejai ar plekstu vadiem.

Piekrastes zvejas statistikas dati liecina, ka pēdējos gados ikgadējā reņģu nozveja ir bijusi par 30% mazāka salīdzinājumā ar Baltijas jūras piekrastei piešķirto

kvotu, arī salakas krājumu stāvoklis ir vērtējams kā labs, līdz ar to reņģu tīklu limits Liepājas pilsētai tiek palielināts par 15 tīkliem atbilstoši pašvaldības pieprasījumam. Tāpat noteikumos precizēti 2. pielikumā minētie zvejas rīku limiti sadalījumā pa pašvaldībām piekrastē saskaņā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” novērtējumu un atzinumu.

Savukārt grozījumi noteikumos par rūpnieciskās zvejas limitiem iekšējos ūdeņos paredz palielināt zvejas tīklu limitu Kombuļu ezerā no 85 m līdz 210 m, ņemot vērā, ka zvejas intensitāte ezerā ir visai maza un no zivju krājuma viedokļa zvejas tīklu limitu var palielināt līdz pašvaldības pieprasītajam apjomam.

Sagatavots Zivsaimniecības sadarbības tīkla Sekretariātā pēc ZM informācijas

Varēs pieteikties ES atbalstam zvejas flotes kapacitātes sabalansēšanai

Šā gada 9. decembrī Lauku atbalsta dienests (LAD) sāks pieņemt projektu iesniegumus atbalstam zivsaimniecībā Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam pasākumā "Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana". Projektu iesniegumu pieņemšana pasākumā noslēgsies 2011. gada 10. janvārī. Pasākumā pieejamais publiskais finansējums noteikts 3 214 350 latu apjomā.

Pasākuma mērķis ir Latvijas zvejas flotes kapacitātes sabalansēšana ar pieejamiem zivju resursiem, zvejas kuģus sadalot, tostarp sagriežot metāllūžņos, vai nododot (dāvinot vai pārdodot) izmantošanai citiem mērķiem, kas nav saistīti ar zvejniecību. Uz atbalstu pasākuma ietvaros var

pretendēt zvejas kuģu īpašnieki, kuriem ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā un kuru kuģi zvejo Baltijas jūras, kā arī Rīgas jūras līča piekrastē vai aiz piekrastes ūdeņiem un ir iekļauti Zemkopības ministrijas (ZM) zvejas kuģu sarakstā.

Projektu iesniegumi pasākumā gatavojami saskaņā ar 2009. gada 14. jūlija Ministru kabineta (MK) noteikumiem Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai” un 2008. gada 6. maija MK noteikumiem Nr.323 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība zivsaimniecības attīstībai pasākumam “Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana””.

Sagatavots Zivsaimniecības sadarbības tīkla
Sekretariātā pēc ZM informācijas

Izstrādātas valsts pamatnostādnes zivju resursu saglabāšanai

Zemkopības ministrija (ZM) izstrādājusi pamatnostādņu projektu "Zivju resursu mākslīgās atražošanas valsts programmas pamatnostādnes 2011.–2016. gadam", kā arī plāna projektu "Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plāns 2011.–2013. gadam", ko šodien izsludināja valsts sekretāru sanāksmē.

Pamatnostādņu mērķis ir nodrošināt vērtīgu zivju resursu ilgtspējību un daudzveidību publiski izmantojamajos ūdeņos, lai mazinātu cilvēka darbības negatīvās ietekmes un vides faktoru radītos zaudējumus un sekmētu ilgtspējīgas zvejas un makšķerēšanas attīstības iespējas Latvijā.

Pamatnostādņēs ir paredzēts, ka tiks īstenota Gaujas, Ventas un mazo upju baseinu ceļotājzivju dabisko resursu papildināšana, publisko ūdenstilpju ihtiofaunas struktūras pilnveidošana, Daugavas baseina zivju resursu pavairošana to zaudējumu kompensācijai, kā arī zivju resursu mākslīgās atražošanas zinātniskā novērtējuma nodrošināšana.

Paredzams, ka laika posmā no 2011. gada līdz 2013. gadam Gaujas, Ventas un mazo upju baseinos tiks papildināti zivju resursi, ik gadu ielaižot tajos 5,76 miljonus zivju kāpuru, mazuļu un smoltu. Plānots pilnveidot publisko ūdenstilpju ihtiofaunas struktūru un palielināt iekšējo ūdeņu zivsaimniecisko produktivitāti, katru gadu ielaižot vidēji 28 miljonus zivju kāpuru un mazuļu.

Tāpat tiks nodrošināta Daugavas baseina zivju resursu pavairošana, kompensējot Daugavas HES kaskādes darbības izraisītos zaudējumus un papildinot zivju krājumus par 6,37 miljoniem kāpuru, mazuļu un smoltu gadā.

Pamatnostādņu izpilde 2011.–2016. gadā būs atkarīga no finanšu līdzekļu pieejamības un to apmēra, kas ikgadēji tiks noteikts valsts budžeta veidošanas procesā.

Sagatavots Zivsaimniecības sadarbības tīkla
Sekretariātā pēc ZM informācijas

Vietējās iniciatīvas un zivsaimniecība Cēsu pusē

“Sakoptā vidē dzīvo radoša, zaļi domājoša, ekonomisko un sociālo attīstību veicinoša sabiedrība”- tāda ir biedrības “Cēsu rajona lauku partnerība” attīstības stratēģijas vīzija. Partnerība uz brīvprātības principiem vieno dažādu sabiedrības interešu pārstāvjus, kas ar savu rīcību, zināšanām un organizatoriskajām spējām rosina sabiedrībā iniciatīvu un atbildību par savas dzīves, darba vides attīstību un pilnveidošanu. Šobrīd partnerībā ir iesaistījušies 32 biedri, ieskaitot visas bijušā Cēsu rajona pašvaldības.

Cēsu rajona lauku partnerības pārstāvju sapulcē, kas ir atbildīga par vietējās attīstības stratēģijas ieviešanu, ir pārstāvētas divas personas, kuras aizstāv tikai zivsaimniecības nozares intereses: Dace Melgalve, zivjaudzētavas “Kārļi” vadītāja, un Andris Actiņš, atzītas akvakultūras zemnieku saimniecības “Brīvnieki” saimnieks. Z/s “Brīvnieki” ir pazīstama kā pieredzes gūšanas vieta akvakultūras jomā, rīkojot apmācības un izbraukuma seminārus, kā arī praktisku iepazīšanos ar akvakultūras projektu īstenošanu. Te ir ierīkoti vairāki zivju dīķi, kā arī akvakultūras tūrismam un pastaigām piemērota infrastruktūra. Nākamajā gadā ar “Sieviešu atbalsta izglītības un kultūras centrs IEVA” atbalstu tiks pilnveidotas publiski pieejamās ar zivsaimniecību saistītās dabas takas „Brīvnieki”, pielāgojot to izmantošanu personām ar funkcionāliem traucējumiem. Skulptūru un zīmju uzstādīšanas, kā arī apgaismojuma ierīkošanas un ceļu seguma uzklāšanas darbos plānots iesaistīt vietējos iedzīvotājus.

Vietējās rīcības grupas darbā ir iesaistījušās arī citas ar zivsaimniecību saistītas juridiskas un fiziskas personas. Arī vietējās attīstības stratēģijas izstrādes procesā tika apzināti visi oficiāli reģistrētie akvakultūras uzņēmumi, kas nodarbojas ar zivju dīķu, upju un ezeru apsaimniekošanu, zivju audzēšanu un to pārstrādi. Bez oficiāli reģistrētajiem uzņēmumiem, ir vēl citi uzņēmumi un saimniecības, kas nav oficiāli reģistrēti kā akvakultūras uzņēmumi, taču nodarbojas ar zivju audzēšanu un būtu potenciālie Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam finansējuma saņēmēji.

Cēsu
rajona lauku
partnerība

Ūdeņi aizņem apmēram 4% no partnerības teritorijas, kas ir svarīgs priekšnosacījums, lai tajā varētu attīstīties zivsaimniecības nozare. Pamazām ezeru un upju apsaimniekošana kļūst profesionālāka. Apsaimniekotāji veic ar zivsaimniecības nozari saistītas darbības – uztur un veido infrastruktūru, rūpējas par zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu, bet neiegūst un nepārdod produkciju. Tomēr vietējā attīstības stratēģija dod iespējas saņemt vērā

ņemamu atbalstu publisko ezeru apsaimniekotājiem, lai varētu pilnvērtīgi izmantot zivsaimniecības un tūrisma nozares attīstības iespējas. Potenciāls ir arī netradicionālajai akvakultūrai un uzņēmējdarbībai, piemēram, licencētajai vēžu audzēšanai un ķeršanai, ar ūdeņiem saistīta tūrisma, atpūtas vietu, dabas taku, viesu namu attīstībai.

2010. gadā EZF projektu pirmajā uzsaukuma kārtā tika saņemti 11 projektu pieteikumi par kopējo finansējumu vairāk nekā 184 000 latu. Lielākais pieteikumu skaits tika iesniegts rīcībā “Ar zivsaimniecību un tūrisma saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība”, kas paredz attīstīt teritorijā esošo un iespējamo tūrisma un zivsaimniecības potenciālu. Šobrīd projekti ir izvērtēti un Lauku atbalsta dienests ir apstiprinājis un noslēdzis līgumu ar sešiem projektu pieteikumiem par kopējo summu 118 800 Ls. Sagaidāms, ka nākamajā gadā veiksmīgi tiks īstenoti vairāki vērtīgi un interesanti projekti: Raunas un Vecpiebalgas novados plānots rekonstruēt divus ceļu posmus - Drustu ciemā un pie Alauksta ezera. Piemēram, rekonstruējot ceļa posmu pie Alauksta ezera, tiktu nodrošināta piekļuve ezeram pa pašvaldības ceļu. Tas ļautu pašvaldībai pārdot vairāk licences zvejai un attīstīt zivsaimniecību, kā arī tūrisma šajā teritorijā. Tajā pat laikā vietējie iedzīvotāji iegūs sakārtotu ceļu, pa kuru varēs droši pārvietoties.

Liels ieguldījums zivsaimniecības attīstībā ir nevalstiskajām organizācijām, piemēram, biedrībai „Līgatnes upes saimnieki”, kas ir arī partnerības biedrs. Tās pamatdarbība ir saistīta ar Līgatnes upes attīrīšanu un kopīgu, saskaņotu upes apsaimniekošanu, zivju resursu saglabāšanu un atjaunošanu. Viens no darbības galvenajiem

mērķiem - izveidot zivju ceļu pie Ānfabrikas aizsprosta, kā arī nodrošināt, lai pie upei pieguļošajiem dabas apskates objektiem tiktu nodrošināta piekļuve. Izmantojot LEADER finansējumu, biedrība īsteno projektu "Zivju nārsta vērošanas taka". Projekta ietvaros Līgatnes upē plānots izveidot skatu platformas, laukumus un laipas esošo zivju (piem., taimiņu, strauta foreļu, lašu) nārsta vērošanai. Predzēts izvietot informācijas standus ar izziņas materiāliem par Līgatnes upes faunu un floru.

Veiksmīgi attīstās arī partnerības sadarbība ar jaundibināto biedrību „Līgatnes krasti”. Nevalstiskās organizācijas mērķi saistās ar Līgatnes novada un Gaujas senlejas „dabas pārļu” apsaimniekošanu, kā arī zivsaimniecības, vides aizsardzības un tūrisma projektu attīstību. 2011. gadā, tūrisma sezonas laikā, biedrība plāno īstenot projektu „Tautas zvejniecības aroda muzejs”. Projekta ietvaros Līgatnē, pie pārceltuves pār Gauju, taps Tautas zvejniecības aroda muzejs, kurā būs iespējams pētīt šīs senās nodarbes vēsturi un tradīcijas. Visticamāk, ka tautā šis projekts ieviesīsies kā „malīku muzejs”. Maluzvejniekiem konfiscētie zvejas rīki, ko gadu gaitā savācis pieredzes bagātais Gaujas nacionālā parka vides inspektors Māris Mitrevics, drīz atradīs savu īsto vietu - Tautas zvejniecības aroda muzejā. Muzeja ekspozīcijā būs iekļautas arī video un audio liecības, kā arī muzeja apkārtnē būs iespējams praktiski izmēģināt tautas zvejniecības arodprasmi – klūgu murda pīšanu, zvejas tīkla siešanu un citas nodarbes.

Liela nozīme ir partnerības teritorijā esošajam Gaujas nacionālajam parkam, tāpēc sadarbībā ar nodibinājumu "Gaujas nacionālā parka fonds" tiks īstenots projekts "Jauno reindžeru materiāltehnikās bāzes pilnveidošana lašveidīgo zivju nārsta iespēju palielināšanas pasākumu realizēšanai". Projekta ietvaros paredzēts attīstīt esošo un iespējamo tūrisma un zivsaimniecības potenciālu Gaujas pieteku un atteku upēs, palielināt lašveidīgo zivju nārsta iespējas, nodrošinot atbilstošu materiāltehniko bāzi - airu laivas, apģērbus, glābšanas ekipējumu un citu aprīkojumu, izpētē un praktiskajā darbībā iesaistīt vietējo jaunatni. Tādējādi jauniešiem tiks nodrošinātas lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas profesionālu dabas sargu vadībā. Jaunieši ar savu rīcību sniegs pozitīvu piemēru dabas aizsardzībā, veiks sabiedrisko kontroli uz upēm, un nelikumīga zivju iegūšana kļūs neiespējamāka.

Cēsu rajona lauku partnerības simbols - caur vējdzirnavām plūstoša upe – atspoguļo vēja, ūdens un citu resursu izmantošanu un efektīvu saimniekošanu.

Plašāka informācija par partnerības darbu mājaslapā www.partneriba.lv.

Māris Cīrulis,
Cēsu rajona lauku partnerības
administratīvais vadītājs

Zivkopība dīķos

Iesācējiem vispiemērotākās dīķu zivis ir karpas, jo Latvijas klimata un līdzinā reljefa apstākļos tās pietiekami ātri aug, mazāk slimo un pareizi izraktā, vismaz 3 m dziļā dīķī var pārziemot, bet vasarā baroties dīķa sekļajā daļā.

Lašveidīgo zivju audzēšanai pie mums dabas apstākļi nav labvēlīgi, jo vasarā lēno upīšu ūdenī ir maz skābekļa. Bez tam pat varavīksnes foreļu audzēšanai dīķos vajadzīgas daudz pamatīgākas zināšanas un regulāra kopšana visu gadu, nekā audzējot karpas.

Dīķu zivkopība ir iespējama gan jaunos, uzstādītajos, gan vecajos dzirnavu dīķos, pamestajos kūdras, mālu, smilšu vai dolomīta ieguves karjeros, kā arī raktos dīķos. Pēdējie nopietnākai zivkopībai nav īsti izmantojami, jo parasti tajos ir maz ūdens, kā arī grūti veikt to iztukšošanu, lai varētu izvākt nosēdumus, dezinficēt gultni. Savukārt aizsprostu dīķi ir pakļauti izskalošanai un sagraušanai jebkurā

gadalaikā, ar visām no tā izrietošajām sekām un problēmām, ja netiek veikta pareiza būves ekspluatācija.

Pēdējos gados arī Latvijā arvien vairāk attīstās ģimeņu dīķsaimniecības pašu vajaspriekam. Dīķi var būt gan dekoratīvi – ar zelta zivtiņām un koiļām, gan izmantojami zivju audzēšanai pārtikai vai makšķerēšanai pie atpūtas mājām. Ar šādām iespējām var ieinteresēt atpūtniekus ar bērniem, it īpaši, ja ir ērta piebraukšana, dažādi varianti nakšņošanai, zivju kūpināšanai. Vēl labāk, ja uz vietas var iegādāties nokūpinātas vai atdzēsētas zivis, nogaršot mājā gatavotus dzērienus katrai gaumei. Izplatās arī dažādi vērtējamā sporta makšķerēšana – „Noķer un atlaid”.

Dabiskos apstākļos organismi ilgstoši nevar dzīvot, kur pagadās. Pie mums tas visizteiktāk vērojams lašveidīgajām zivīm – ja nav vajadzīgās kvalitātes ūdens, nav pat vērts eksperimentēt.

Pieejamā ūdens daudzums un tā piemērotība zivkopībai ir jānosaka vēl pirms diķu ierīkošanas.

☑Procesi ūdenī

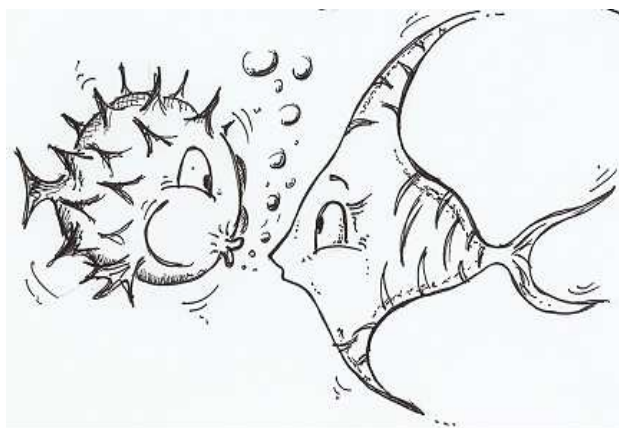
Ūdenī mīt dažādi organismi un labi šķīst daudzas vielas, tāpēc ūdens vidē notiek visdažādākie procesi. Par dažiem no tiem, diķu, bet sevišķi zivju diķu apsaimniekotājiem, vajadzētu zināt.

Vissvarīgākais no tiem ir skābekļa nokļūšana ūdenī, jo šis elements ir vajadzīgs visiem organismiem – no baktērijām līdz zivīm un ūdensaugiem. Dabiski tas notiek tikai divos veidos: saskares virsmā starp gaisu un ūdeni notiek skābekļa un citu gāzu šķīšana, ja ūdeni nepārklāj augu lapas, ledus vai naftas produktu slānis. Ja vēja iespaidā ūdens viļņojas un jo zemāka gaisa un ūdens temperatūra, jo efektīvāk notiek lēnais gaisa šķīšanas process. Lēnais gaisa šķīšanas process notiek efektīvāk, ja vēja iespaidā ūdens viļņojas, kā arī ja ir zemāka gaisa un ūdens temperatūra; fotosintēzes procesā aļģes un zemūdens augi vai ūdensaugu zemūdens lapas sadala ūdens molekulas un skābeklis šķīst ūdenī, arī dziļākajos ūdens slāņos, kur vasarā citādi skābeklis nokļūt nevar. Tas notiek tikai gaismā – ja ūdens nav noēnots ar kokiem un krūmiem vai ūdensaugu peldošās lapas nenosedz ūdeni. Šis process notiek arī ziemā zem ledus, ja sniega kārtā nav biezāka par 10 cm.

Ūdenī esošā skābekļa 9/10 patērē aerobās baktērijas, lai otrajā svarīgākajā procesā sadalītu ūdenī nonākušās vai radušās organiskās vielas pēc to atmiršanas. Baktērijas mineralizē organiskās vielas, bet savai enerģijai izlieto skābekli. Ūdenī vairs nav organisko vielu, bet izšķīdušā veidā ir augu barības elementi – fosfors, slāpekļi u. c.

Nākamais process nav vēlams, bet piesārņotos ūdeņos tas notiek gan ziemā, gan vasarā. Ja ūdenī trūkst skābekļa, organiskās vielas turpina noārdīt anaerobās baktērijas, pie tam ūdenī izdala metānu (dabas jeb purva gāzi), sērūdeņradi, amonjaku u.c. kaitīgas vielas. Šīs vielas organismiem viskaitīgākās ir tad, ja virs ūdens ir izveidojusies ledus kārtā.

Arī tas, kas notiek diķim pieplūstošā virszemes un apakšzemes ūdens sateces baseinā, agrāk vai vēlāk iespaido diķa ekosistēmu. Amonjakūdens vai citu ķīmikāliju ieplūdes sekas, atkarībā no šo vielu koncentrācijas, var pamanīt stundas laikā. Naftas plēves kārtas iedarbība būs lēnāka, bet ieskalotais fosfora un slāpekļa mēslojums no apkārtējiem laukiem var izraisīt pastiprinātu ūdeņu aizaugšanu pēc vairākiem gadiem.

Nākamo procesu neviens nevar ietekmēt, bet tas ir ļoti labvēlīgs rakto diķu uzturēšanai. Vismaz divas reizes katru gadu – rudenī pirms aizsalšanas un pavasarī pēc ledus izkuššanas - viss ūdens slānis piesātinās ar skābekli. Tas notiek tāpēc, ka ūdens ir visblīvākais + 4° C grādu temperatūrā.

☑Ūdens attīrīšana

Agrāk vai vēlāk, bet visi ūdeņi piesārņojas. Visizdevīgāk, ja var notikt ūdens pašattīrīšanās, bet zivju diķi parasti ir jātīra saimniekam pašam, jo neapstā zivju barība un zivju izdalījumi katru gadu rada vismaz 5 cm biezu nosēdumu. Karpu diķos vēlams 20 – 30 cm biezs nosēdumu slānis, bet skābekli izdalošie zemūdens augi (raglapes, elodejas, daudzlapas) var novērst zivīm kaitīgu gāzu rašanos. Piesārņota ūdens nomainīšana ar tīrāku ir reti kad iespējama. Ūdenī esošās augu barības vielas efektīvi izmanto aļģes, bez tam izdalot ūdenī skābekli. Barības vielas ar ūdenssāknēm 10-15 reizes vairāk par citiem ūdensaugiem uzņem parastās niedres (arī ziemā!). Niedru audzēs var dzīvot vairāk par 80 dažādu zivīm interesantu dzīvnieciņu, un tās spēj attīrīt ūdeni gandrīz no jebkura piesārņojuma.

☑Diķu ienaidnieki

Vislielāko postu diķiem ne reti nodara cilvēki, ja nezina, kas, kā un kad ir jādara.

Diķsaimniecībā un pat zivju audzēšanā diķi agrāk vai vēlāk katram nāksies saskarties ar dažādām problēmām:

- zivju slimības;
- zivju slāpšana ziemā un vasarā skābekļa trūkuma vai zivīm kaitīgu vielu dēļ;
- maluzvejnieki, kā arī ūdri, lapsas, kaķi u.c.;

- ūdens kukaiņi un to kāpuri (sevišķi kaitē mazuljiem);
- vārdes, tritoni, Amerikas un Eiropas ūdeles, ūdenszūrkas (ūdeņu strupastes) un dēles;
- putni, kas dīķiem ir gandrīz vai vislielākie kaitnieki – tie ne tikai apēd un ievaino zivis, bet var arī atnest dažādas slimības. Dīķus aplido baltie stārķi, jūraskraukļi (kormorāni), kaijas, mežapiles, cekuldūkuri, gulbji un bridējputni gārņi. Mazāku dīķi no gārņa var aizsargāt ar 10 – 30 cm augstumā novilkto stiepli vai auklu, bet pret pārējiem putniem iedarbīgu aizsardzības līdzekļu nav.

Dīķos dzīvo arī nevēlamas zivis, piemēram, lidakas. Lai lidaka pieņemtos svarā par 1 kg, tā apēd 3 kg zivju. Tikai īpašos makšķerēšanas dīķos var augt asari, jo šīs plēsīgās zivis vienmēr centīsies aprīt par sevi mazākās. Īpaši neganti ir rotāni. Kaut arī to garums ir tikai 10 – 14 cm, tie dīķi var apēst visus, kas mazāki par pašiem.

☑ Vecie dīķi

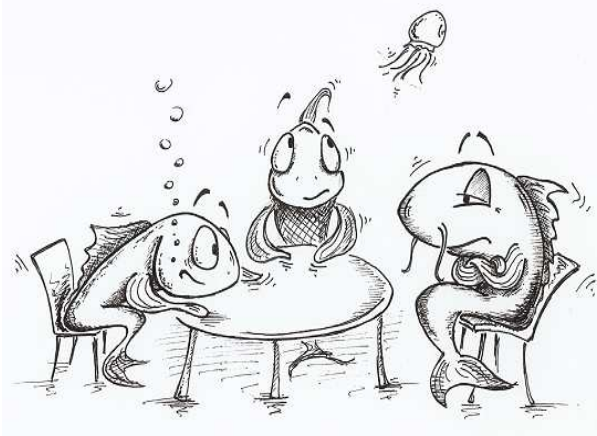
Atjaunot vecu vai pat bijušu dīķi ne vienmēr ir izdevīgi. Lielākais apgrūtinājums ir koki ap dīķi, kā arī nogulumu slāņa izvākšana un tālāka izmantošana. Diemžēl parasti dīķos sameta šautenes, granātas, riteņus, riepās, ragavas, pudeles – visu nevajadzīgo un nederīgo. Autoram ir gadījies redzēt dzirnavu dīķi, kurā nosēdumu slāņa biezums 60 gados bija sasniedzis 3,5 m, un zem ozola zariem izraktu dīķi ar 1,5 m biezu nesadalījušos zaru, lapu, ziļu u.c. nobiru slāni.

Ja dīķi tomēr vajag atjaunot, vēlams ūdeni aizvadīt pa grāvi, vai nosūknēt ar sūkni. Pēc tam, kad gultne ir izžuvusi, lielākiem dīķiem nosēdumus ar buldozeru sastumj kaudzēs un aizved vai tieši izstumj no dīķa. Mazākus dīķus iztīra un padziļina ar ekskavatoru.

Zivīm ir piemērotāki dīķi ar nelīdzenu dibenu, mainīgu dziļumu, ar siekstām un akmeņiem. Zivju dīķi 2 - 5 reizes ātrāk aizaug, un ūdens kļūst nepiemērots zivīm, ja tās piebaro, zāles neizplauj, neizvāc iekritušus kokus.

☑ Kā pārziemo zivis

Ziemošanas laikā zem ledus zivis var noslāpt, jo reti kurš mēra skābekļa saturu ūdenī, bet to vajadzētu mērit trīs reizes mēnesī ūdens dziļākajos slāņos, un tam ir jābūt > 2,5 – 3 mg/l. Jānosaka arī kaitīgo gāzu koncentrācija ūdenī, jo ūdenī var būt

vairāk par 20 zivīm un citām organismiem kaitīgām vielām. Galvenie smakšanas cēloņi ziemā: dīķis aizsalst līdz dibenam, pārāk mazs ūdens apjoms dīķi, nepietiekams izšķīdušā skābekļa krājums, liels organisko nosēdumu daudzums, par daudz vai apstākļiem neatbilstošu sugu zivju.

Retos gadījumos iespējams zivīm pievadīt ūdeni arī ziemā, bet pirms ietecēšanas dīķi tam ir noteikti jāierīko aeratori – slīpi vai horizontāli galdiņi, gultnes posmi ar akmeņiem, ūdenskritumu kaskādes u.c. Ar dažādiem dzinējiem darbināmo aeratoru izmantošana nav lēta, bet ieguvums ir niecīgs. Labākie un lētākie risinājumi ir gaisa ievadīšana piegultnes ūdens slānī pa cauruli ar gaisa izplūdes atverēm. Var iegādāties rūpnieciski izgatavotas un darbībā pārbaudītas iekārtas, vai arī eksperimentēt.

Āliņģa ierīkošanai ir nozīme tikai kā kontroles un pārbaudes vietai. Ja ūdenī neparādās ūdens kukaiņi, var pieņemt, ka pagaidām viss ir kārtībā, bet, ja izdalās sērūdeņraža vai amonjaka smaka, aerēšana vairs nepalīdzēs. Var izmantot tiešu skābekļa ievadīšanu no balona caur reduktoru, lai zivis elpotu skābekli tieši – kā ūdenslīdzēji.

Ieteicams no ledus novākt sniegu, lai aļģes un augi varētu izdalīt skābekli.

Tikai retos gadījumos var sekmīgi pārziemot arī foreles, jo tās ir jābaro, ūdenstilpnē jābūt nekad neaizsalstošam āliņģim gaisa apmaiņai peldpūsli, ūdenī jābūt vismaz 6 mg/l izšķīduša skābekļa.

Sagatavoja Māris Mālkalniņis,
hidrotehniķis un ainavu konsultants

Vai jūs zinājāt?

1. Eiropas kontinentu ieskauj četras jūras – Baltijas, Ziemeļu, Vidusjūra un Melnā jūra - un divi okeāni – Atlantijas un Ziemeļu Ledus okeāns.
2. Jūras reģionos ražotā produkcija dod vairāk nekā 40% no Eiropas iekšzemes kopprodukta.
3. Akvakultūra veido 19% no kopējās zivsaimniecības produkcijas. Līdz 2030. gadam akvakultūra, iespējams, nodrošinās vairāk nekā pusi no patērētajām zivīm visā pasaulē.
4. Samazinoties dabiskajiem zivju resursiem, akvakultūras loma kļūst arvien svarīgāka kā alternatīvs zivju ieguves avots un arī iespēja atjaunot dabiskos resursus.
5. Baltijas jūra ir jaunākā jūra uz Zemes – tā radusies pirms 10-15 tūkst. gadu, kustot ledājiem.
6. Beluga dzīvo apmēram 120 gadu, jūras plekste – vidēji 60 gadus, menca - 20 gadus un vairāk, bet stagers - apmēram 5 gadus.

Sagatavots ZST, izmantojot <http://ec.europa.eu/maritimeaffairs>

Latviešu tautas ticējumi par zivīm, Ziemassvētkus un Jauno gadu gaidot

- Jaunam gadam iestājoties, jāēd zivis, lai nākamajā gadā būtu tikpat daudz naudas, cik zivīm zvīņu.
- Jaunajā gadā jāēd zivis, kas vārītas ar visām zvīņām, tad būs daudz naudas.
- Vecā gada vakarā jāizzvejo liela zivs, kurai ir lielas zvīņas. Zivs jānotīra, un zvīņas jānovieto traukā un jātur uz galda visu nakti. Jaunā gada rītā zvīņas jāizdala starp mājas ļaudīm. Zvīņas jāglabā visu gadu naudas makā. Tad visu gadu daudz naudas, kā zivju zvīņu.
- Vecā gada vakarā jātīra zivis un zvīņas vienmēr jānēsā naudas makā, tad visu gadu naudas netrūks.
- Jaunā gada vakaru jāēd sausi zirņi ar silķi, tad ir veselīgs cilvēks un būs daudz naudas.

Prieka pilnus Ziemassvētkus un veiksmīgu, spožām idejām bagātu Jauno gadu!

Zivsaimniecības Sadarbības tīkls

SVARĪGĀKIE DATUMI, PIESAKOTIES EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA PASĀKUMIEM

	Novembris	Decembris	Janvāris
Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana		no 09.12.2010	līdz 09.01.2012
Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā	no 26.11.2010	līdz 27.12.2010	
Investīcijas zvejas ostās un zivju izkraušanas vietās	no 26.11.2010	līdz 27.12.2010	
	Termiņš, kura laikā var iesniegt		

ZIVJU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvo izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pasta kastītē! Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: Natalija.Iljina@llkc.lv.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:

I. Vorobjovas zīmējumi

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

Zivsaimniecības Sadarbības tīkls